

EU-kommissionens förslag till ändringar förordning (EG) nr 2017/852 om kvicksilver och om upphävande av förordning (EG) nr 1102/2008

Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet
Remisstid den 6 november 2023

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Åsa Lindhagen

Sammanfattning av ärendet

Klimat- och näringslivsdepartementet har remitterat ett förslag från EU-kommissionen gällande ändringar i förordning (EG) nr 2017/852 om kvicksilver och om upphävande av förordning (EG) nr 1102/2008, till bland annat Stockholms stad för yttrande.

EU-kommissionen föreslår ett förbud mot de återstående avsiktliga användningarna av kvicksilver inom EU, som dentalt amalgam och vissa lampor med tillsatt kvicksilver. I Sverige trädde ett generellt förbud mot kvicksilver i kraft 2009, genom förordningen (1998:944) om förbud m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter. Det aktuella förslaget innebär att den svenska lagstiftningen blir mer anpassad till EU-lagstiftningen.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden och Stockholms Stadshus AB. På grund av den korta remisstiden besvarar miljöförvaltningen remissen genom ett kontorsyttrande. Servicenämnden och Stockholms Stadshus AB avstår från att yttra sig över remissen.

Stadsledningskontoret ser positivt på förslaget, som bedöms minska risken att människor och miljön i hela EU och därigenom i Stockholm blir exponerade för kvicksilver.

Miljöförvaltningen tillstyrker förslaget som innebär att förbudet mot användning av tandamalgam utvidgas till att omfatta alla invånare i unionen. Förvaltningens tillsyn

av tandvårdsinrättningar kommer inte att påverkas eftersom det råder förbud mot att använda tandamalgam i Sverige sedan 2009.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Jag välkomnar EU-kommissionens förslag till ändringar i EU:s kvicksilverförordning. Kvikksilver är ett av världens allra skadligaste miljögifter. Det är ett grundämne och bryts därför inte ned i naturen utan lagras i mark, vatten och levande organismer. I syrefattiga miljöer som sjöar, våtmarker och hav omvandlas det till en organisk förening som lätt tas upp i levande organismer och sprids i ekosystemen.

Exponering för kvicksilver leder till allvarliga hälsoeffekter som hjärnskador, rubbningar i det centrala nervsystemets funktioner och vid akut förgiftning till döden. Människor kan få kvicksilvret i sig via födan, exempelvis genom fisk – som i många utvecklingsländer är en av de viktigaste proteinkällorna. Kvikksilvret når även foster via moderkakan och småbarn genom bröstmjölken. På så vis kan spridningen av grundämnet påverka flera generationer framåt.

Genom det generella förbudet mot kvicksilver som trädde i kraft 2009 har Sverige tagit ett stort steg framåt och utsläppen av detta ämne har minskat kraftigt i Sverige. Men problemet är globalt, för kvicksilver är också den enda metall som spontant (utan upphettning) kan övergå till gasform och på så vis spridas mycket långa sträckor i atmosfären och falla ned med regn och damm. Därför är nedfallet av kvicksilver från luften fortfarande stort även i Sverige, beroende på utsläpp från andra länder.

Kvikksilver känner inga landgränser, och vi har ett globalt ansvar för att skydda människor och miljön från de skadliga effekterna av kvicksilver. Därför är EU-gemensamma insatser för att minska de globala kvicksilverutsläppen så viktiga, och jag är särskilt positiv till att förslaget inkluderar ett förbud för tillverkning och export av belysningskällor som inte är godkända inom EU.

Stockholm den 25 oktober 2023

Åsa Lindhagen

Bilaga

Remissen EU Kommissionens förslag till ändringar förordning (EG) nr 2017/852 om kvicksilver och om upphävande av förordning (EG) nr 1102/2008, dnr KS 2023/841-2.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Ärendet

Klimat- och näringslivsdepartementet har remitterat ett förslag som EU-kommissionen lade fram den 14 juli 2023 gällande förslag till ändringar i förordning (EG) nr 2017/852 om kvicksilver och om upphävande av förordning (EG) nr 1102/2008.

Kvicksilver är ett mycket giftigt ämne som utgör en stor risk för miljön och människors hälsa. Det är ett potent nervgift som orsakar permanenta hjärn- och njurskador hos vuxna och påverkar fosters och små barns utveckling. Kvicksilver har därför i unionsrätten klassificerats som reproduktionstoxiskt, dödligt vid inandning, orsakande av skador på alla organ genom långvarig eller upprepad exponering och mycket giftigt för vattenlevande organismer med långvariga och skadliga effekter.

Det finns idag stora skillnader i användning av kvicksilver mellan EU:s medlemsländer. I en översyn av kvicksilverförordningen 2021 togs en färdplan fram i syfte att öka utfasningen av kvicksilver och dentalt amalgam samt att begränsa export, import och tillverkning av produkter med tillsatt kvicksilver inom EU.

I Sverige trädde ett generellt förbud mot kvicksilver i kraft 2009, genom förordningen (1998:944) om förbud m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter.

Förbudet innebär att kvicksilver, inklusive varor som innehåller kvicksilver, inte får släppas ut på den svenska marknaden eller användas i Sverige. Med kvicksilver avses kvicksilver och beredningar där kvicksilver används eller har tillsatts, bland annat dentalt amalgam.

Det aktuella förslaget syftar till att ändra kvicksilverförordningen och innehåller ändringsförslag om att förbjuda de återstående avsiktliga användningarna av kvicksilver inom EU, som dentalt amalgam och vissa lampor med tillsatt kvicksilver. Dentalt amalgam föreslås inte få användas, importeras eller exporteras från den 1 januari 2025. Tandläkare har fortfarande rätt att använda och importera tandamalgam till patienter med särskilda medicinska behov. Vidare innebär förslaget att belysningskällor som inte är godkända inom EU:s marknad inte heller ska tillverkas inom EU för att sedan exporteras. Förbud mot tillverkning och export av dessa produkter föreslås träda i kraft mellan den 31 december 2025 och den 31 december 2027.

Remissammanställningen

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden och Stockholms Stadshus AB. På grund av den korta remisstiden besvarar miljöförvaltningen remissen genom ett kontorsyttrande. Servicenämnden och Stockholms Stadshus AB avstår från att yttra sig över remissen.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 26 september 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förslaget har främst koppling till kommunfullmäktiges mål 2.4 Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer.

Stadsledningskontoret ser positivt på EU-kommissionens förslag till reviderad förordning. Stockholms stad arbetar med att begränsa exponeringen av skadliga och svårnedbrytbara ämnen i miljön, bland annat kvicksilver. Vidare har Stockholms stad tillsyn av tandvårdsinrättningar, men bedömningen är att förslaget inte kommer ha någon betydande påverkan på verksamheten eftersom Sverige redan har ett förbud sedan 2009.

Förslaget går i linje med kommunfullmäktiges budget 2023 eftersom det bidrar till en giftfri miljö och att stockholmarnas hälsa främjas. En begränsad användning av kvicksilver inom EU bedöms kunna bidra till lägre halter även i Stockholm eftersom problemet är gränsöverskridande.

Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 21 september 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen tillstyrker förslaget till ändring av Artikel 10.2 i kvicksilverförordningen så att förbudet mot användning av tandamalgam utvidgas till att omfatta alla invånare i unionen. I och med att Sverige redan har ett förbud mot att använda tandamalgam sedan 2009 så kommer förändringen av Artikel 10.2 i kvicksilverförordningen inte ha någon större påverkan på förvaltningens tillsyn av tandvårdsinrättningar